

Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
Publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap
Graaf de Ferrarisgebouw | Koning Albert II-laan 20 bus 19 | B-1000 Brussel
Gratis telefoon 1700 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Mededeling van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 1 oktober 2012
gewijzigd op 16 juni 2015

met betrekking tot de testen (proefproject) die uitgevoerd worden met slimme
meters, met een focus op data veiligheid & privacy

Kader

Sinds de vrijmaking van de energiemarkt kende het energielandschap een aantal ingrijpende veranderingen. De energiemarkt wordt gekenmerkt door meer en meer energieleveranciers met een uitgebreid aanbod tot gevolg. Niet enkel het karakter van de afname maar ook van de productie ondergaat aanpassingen. Meer en meer bedrijven en gezinnen produceren zelf (een deel van) hun energie.

Daarnaast heeft Vlaanderen zich in een Europese context geëngageerd om het energieverbruik naar beneden bij te stellen, minder CO₂ uit te stoten en meer energie uit hernieuwbare bronnen te produceren.

Al deze veranderingen noodzaken een goed werkend systeem van metingen en informatie-uitwisseling:

- Als een energienetgebruiker kiest om van energieleverancier te veranderen, moeten meterstanden beschikbaar zijn zodat de oude energieleverancier een eindafrekening kan maken. De nieuwe energieleverancier ontvangt een overzicht van het historische verbruik om de juiste hoeveelheden energie in te kopen en een voorschot te berekenen;
- De energieleverancier moet weten hoeveel energie hij op een bepaald moment moet inkopen en leveren om er voor te zorgen dat er een evenwicht is op het net. Indien er geen evenwicht is kan er een stroompanne ontstaan. Hij moet dus over gegevens beschikken, onder andere over de geïnjecteerde (decentrale productie) en afgenomen energie op een bepaald ogenblik;
- Als energieleveranciers producten aanbieden waarbij er een goedkoper tarief geldt tijdens bepaalde momenten van de dag, noodzaakt dit een meting van het verbruik gedurende bepaalde tijdsintervallen (Time of Use);
- De mate van gebruik van het netwerk om de energie tot bij de netgebruiker te krijgen wordt ook gemeten. De distributienetbeheerder moet daarenboven bepaalde kwaliteitsnormen garanderen die een constante opvolging van bijvoorbeeld de spanningskwaliteit noodzaken;
- ...

In Vlaanderen beschikken de huidige meetsystemen niet over de juiste functionaliteiten om te voldoen aan de veranderingen. De functionaliteiten zijn de eigenschappen van de meter die het mogelijk maken om bepaalde diensten aan te bieden zoals budgetmeterfunctie, flexibele tarieven (ander tarief voor een andere periode van de dag), vraagsturing, beter netbeheer door slimme netten, De minimale functionaliteiten van de slimme meter worden wetgevend vastgelegd. Conform artikel 4.1.22/2§3 komt het de Vlaamse Regering toe om te bepalen aan welke voorwaarden deze slimme meters moeten voldoen. Om een uitrol van slimme meters voor te bereiden worden verschillende mogelijkheden en functies van verschillende meters, verschillende meetopstellingen en communicatieopstellingen getest. De nieuwe meetinrichting¹ zal een hele tijd mee moeten gaan en opgewassen moeten zijn tegen de uitdagingen van de toekomst. Daarom is het belangrijk om beslissingen te baseren op resultaten van proefprojecten die gebruik maken van werkelijke data en handelingen.

De VREG is van oordeel dat de **bestaande regelgeving niet voldoende is** om een kader te vormen voor het proefproject, laat staan voor een (volledige of gedeeltelijke) uitrol van slimme meters. Aangezien de VREG zich voor deze mededeling enkel kan baseren op de bestaande Vlaamse energieregelgeving² zal hij in de mededeling de principes van de bestaande regelgeving hanteren voor het proefproject. De VREG is van oordeel dat de bestaande regelgeving best zo snel mogelijk aangepast wordt om zo een kader te creëren voor de slimme meters zowel in het proefproject als bij een mogelijke definitieve uitrol.

¹ Een meetinrichting bestaat uit alle uitrustingen die nodig zijn voor het uitvoeren van de meetfuncties, vermeld in Artikel V.1.1.2 van het Technisch Reglement, en kan dus onder meer bestaan uit al dan niet geïntegreerde combinaties van de meter, de communicatie-uitrusting, de meterkast – klemmen – bedrading - beveiliging.

² Het Energiedecreet, het Energiebesluit van 19 november 2010 en de Technische Reglementen Distributie Elektriciteit en Aardgas.

Naast de aspecten van de Vlaamse energieregelgeving heeft het proefproject ook een impact op onder meer privacy en dataveiligheid. In dit kader verwacht de VREG van de distributienetbeheerders dat zij zich houden aan de privacywetgeving³ en aan de aanbevelingen van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer (hierna "de Privacycommissie"). Tevens moeten de distributienetbeheerders voldoen aan de voorwaarden gesteld door de Vlaamse Toezichtcommissie voor het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer en over de nodige machtigingen beschikken van deze Vlaamse Toezichtcommissie.

Specifiek met betrekking tot slimme meters wil de VREG daarom verwijzen naar de volgende aanbevelingen die inzake dataveiligheid en privacy verschenen zijn:

- Aanbeveling van de Commissie van 9 maart 2012 inzake de voorbereiding van de uitrol van slimme metersystemen (2012/148/EU)⁴
- Advies 12/2011 van de Groep Gegevensbescherming Artikel 29 over slimme meters⁵
- Aanbeveling nr. 04/2011 van 15 juni 2011 van de Privacycommissie over de na te leven beginselen bij smart grids en slimme meters⁶
- Aanbeveling van de Europese Commissie van 10 oktober 2014 over het model voor de privacyeffectbeoordeling van slimme netten en slimme metersystemen⁷

De VREG verwacht ook dat de distributienetbeheerders doorheen het gehele proefproject (en bij een mogelijke latere uitrol van slimme meters) voldoende aandacht hebben voor privacy. Zo moeten de elementen nodig ter bescherming van de persoonsgegevens zowel op vlak van privacy als dataveiligheid in de slimme meter(systemen) ingebouwd zijn.⁸

Deze mededeling behandelt het kader van het proefproject. Er moet dus een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen deze mededeling die specifiek gaat **over het proefproject** en de mogelijke toekomstige algemene of gedeeltelijke uitrol van slimme meters. Wat dit laatste betreft heeft de Vlaamse regering op 15 juni 2012 besloten om voorlopig niet over te gaan tot een algemene uitrol van slimme meters. Er moeten eerst nog meer testen uitgevoerd worden. Deze testen hebben een financieel (onderzoek naar kosten en baten), technisch (hardware, beveiliging) en operationeel (functionaliteiten en energiebesparingstesten) luik. Hierbij heeft de Vlaamse regering in haar vervolgotraject slimme meters aangegeven dat een regelgevend kader opgesteld moet worden voor het gebruik van data. Het proefproject zou dan ook inzichten moeten opleveren voor het opstellen van een kader voor het gebruik van slimme meterdata in een operationele context.⁹

Deze mededeling gaat dieper in op de rechten en plichten van distributienetbeheerders en netgebruikers **specifiek binnen de omgeving van het proefproject** (uitgebreide test met 50.000 slimme meters). Dit zijn voornamelijk elektriciteits- en gasmeters, maar er zijn in dit proefproject ook een aantal productiemeters, water- en warmtemeters geplaatst. De watermeters en warmtemeters worden getest om te zien of de functionaliteit tot uitlezing werkt. De data i.v.m. het waterverbruik wordt overgemaakt aan de watermaatschappij die zal nakijken of de data bruikbaar is. De data wordt tijdelijk opgeslagen om het proces te kunnen controleren, nadien wordt de data vernietigd.

Het "proefproject" is het tweede project binnen het testprogramma dat de distributienetbeheerders momenteel uitvoeren om zo een goede keuze van een toekomstig meetsysteem te onderbouwen (cfr. beslissing Vlaamse regering). Het eerste project vond plaats in Leest en Hombeek (Eandis) en in

³ Wet van 8 december 1992 voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (hierna "Privacywet") en de uitvoeringsbesluiten.

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:073:0009:0022:NL:PDF>

⁵ http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/2011/wp183_nl.pdf

⁶ http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_04_2011_0.pdf

⁷ http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp209_en.pdf

⁸ Hierbij wordt er gedomd op privacy by design wat ondermeer het opstellen van een privacy impact assessment inhoudt

⁹ P. 8 Conceptnota aan de Vlaamse regering betreft beslissing rond indiening van de kosten-batenanalyse inzake de invoering van slimme meters in het Vlaams Parlement, beslissing rond overmaken van nota aan Enover met het oog op de verwerking in de rapportering aan de Europese Commissie en de beslissing tot verdere acties ter voorbereiding van de beslissing tot invoering van slimme meters.

Diksmuide, Torhout, Jabbeke, Diepenbeek en Vosselaar (Infrax) waarbij in totaal ongeveer 5.000 slimme meters geplaatst werden. De vooral technische testen zijn inmiddels afgelopen. De slimme meters die geplaatst werden in Leest, Hombeek, Diksmuide, Torhout, Jabbeke, Diepenbeek en Vosselaar zullen nog gebruikt worden voor verder onderzoek. Zo blijven de energiebesparingstesten, met consensus van de netgebruikers, verder lopen. Op deze manier kunnen de netgebruikers die bij de eerste testen betrokken werden en specifiek gekozen hebben om op een frequente manier terugkoppeling te ontvangen, genieten van één van de voordelen van de slimme meter. Deze slimme meters worden evenwel niet meegenomen in het proefproject. Beide projecten moeten als volledig gescheiden beschouwd worden. De testen die in het proefproject worden uitgevoerd zullen niet toegepast worden op de netgebruikers in de hierboven opgesomde gemeenten.

Inhoudstafel

1. INLEIDING -----	6
2. DE SLIMME METER -----	6
2.1. <i>Wat is een slimme meter?</i>	6
2.2. <i>Europees voorstel – omzetting in de lidstaten</i>	6
2.3. <i>Hoe werkt een slimme meter?</i>	7
2.3.1. Werking slimme elektriciteitsmeter.....	7
2.3.2. Werking slimme aardgasmeter.....	7
2.3.3. Communicatie tussen de slimme meter en de distributienetbeheerder.....	7
3. WAAR WORDT EEN SLIMME METER GEPLAATST -----	10
3.1. <i>De deelnemers van het proefproject</i>	10
3.2. <i>Belang van deelname aan de testen van het proefproject</i>	11
3.3. <i>Wat zit er in het proefproject en wat brengt de toekomst</i>	11
4. RECHTEN EN Plichten TIJDENS HET PROEFPROJECT -----	14
4.1. <i>Rechten en plichten van de distributienetbeheerder</i>	14
4.1.1. Rechten.....	14
4.1.2. Plichten.....	15
4.2. <i>Rechten en plichten van de netgebruiker</i>	17
4.2.1. Rechten.....	17
4.2.2. Plichten.....	20
4.3. OVERGANGSBEPALINGEN -----	20
5. VOORDELEN VOOR DE NETGEBRUIKER -----	20
6. BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN TIJDENS DE UITVOERING VAN HET PROEFPROJECT -----	21
6.1. <i>Geen verandering van het huidige steunsysteem (zonne-installaties) – volgens het technisch reglement</i>	21
6.2. <i>Toepassing van technisch reglement – meteropname bij meterwissel</i>	22
7. DATA -----	22
7.1. <i>Overdracht van de data</i>	22
7.2. <i>Opslag van de data</i>	23
8. INVLOED OP MARKTPROCESSEN -----	24
9. VRAGEN EN OPMERKINGEN -----	24
BIJLAGE 1 -----	25

1. Inleiding

Via deze mededeling wenst de VREG het kader te schetsen rond **het 'proefproject' van 50.000 slimme meters** dat de distributienetbeheerders¹⁰ bij verschillende netgebruikers zullen uitvoeren. Het gaat zowel om slimme elektriciteits- als slimme gasmeters en in zeer beperkte mate water-, warmte- en productiemeters.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

- de slimme meter;
- de voordelen van slimme meters;
- de proefgebieden;
- de rechten en plichten van de netgebruiker en de distributienetbeheerder tijdens het proefproject:
 - rond de installatie van de meter, waarvan de distributienetbeheerder eigenaar is¹¹;
 - rond de metergegevens, die beschouwd worden als eigendom van de netgebruiker¹².

Het uiteindelijke doel blijft om lessen te kunnen trekken uit de proeven en voldoende kennis en expertise op te bouwen die kan leiden tot een maatschappelijk optimale beslissing voor een uitrol van slimme meters. We vestigen er ook de aandacht op dat de slimme meters die geplaatst worden in de verschillende testfasen hoogstwaarschijnlijk niet volledig zullen voldoen aan de toekomstige minimale vereisten die aan een slimme meter worden opgelegd.

Deze mededeling is **enkel van toepassing op het proefproject**.

2. De slimme meter

2.1. *Wat is een slimme meter?*

Slimme meters zijn een nieuwe generatie verbruiksmeters voor aardgas, elektriciteit, water en warmte/koeling. Net als de huidige meters, meten ze het elektriciteits-, gas-, water-, of warmteverbruik in de woning. De meters zelf zien er niet spectaculair verschillend uit, behalve dat het klassieke telwerk is vervangen door een elektronische display en dat de meter niet meer met bewegende mechanische componenten werkt.¹³

De meters zijn slim omdat er informatie- en communicatietechnologie is aan toegevoegd. Ze kunnen dus informatie verwerken, versturen en ontvangen. Daardoor kunnen ze in twee richtingen communiceren met de netbeheerders om gegevens uit te wisselen, zoals meterstanden, alarmen of andere signalen.

2.2. *Europees voorstel – omzetting in de lidstaten*

De invoering van de slimme meter is een Europees voorstel met 3 belangrijke doelstellingen:

- de netgebruiker meer bewust maken van zijn energieverbruik;
- de werking van de energiemarkt verbeteren;
- het netbeheer beter te laten verlopen (electriciteit en aardgas worden via kabels en leidingen tot bij u thuis gebracht).

Een paar voorbeelden:

- De netgebruikers zullen spaarzamer kunnen omgaan met energie;

¹⁰ De distributienetbeheerder zorgt ervoor dat elektriciteit en/of aardgas via een netwerk van kabels en leidingen tot bij u geraakt.

¹¹ Om elektriciteit en/of aardgas te kunnen verbruiken, maakt de netgebruiker (u) gebruik van het aardgas- en of elektriciteitsnetwerk van de distributienetbeheerder

¹² Cfr artikel V.1.1.3 van de technische reglementen distributie elektriciteit en aardgas.

¹³ Abstractie van de gasmeter die soms nog deels mechanisch werken (balgenprincipe).

Via de uitgebreide gegevens die de meter kan geven, krijgt de gebruiker meer inzicht in het energieverbruik waardoor besparen gemakkelijker wordt. De netgebruiker heeft dan meer grip op hoeveel energie hij verbruikt en dus ook op zijn energiekosten.

- Marktprocessen zoals verhuis zullen vlotter afgehandeld kunnen worden;
- De netbeheerders zullen de energiestromen en het evenwicht op het net beter kunnen controleren en bijsturen.
- Meer competitie/concurrentie tussen bestaande energieleveranciers en de komst van nieuwe spelers zoals bedrijven die energiediensten aanbieden.

2.3. Hoe werkt een slimme meter?

2.3.1. Werking slimme elektriciteitsmeter

Een slimme elektriciteitsmeter registreert het elektriciteitsverbruik en fysische parameters voor netbeheer (bijvoorbeeld spanningskwaliteit¹⁴) en kan die gegevens doorgeven via een communicatiemodule aan de distributienetbeheerders. De distributienetbeheerder kan op zijn beurt signalen naar de meter sturen.

2.3.2. Werking slimme aardgasmeter

De slimme aardgasmeter meet het aardgasverbruik en kan die gegevens doorgeven via een communicatiemodule¹⁵ aan de distributienetbeheerders. De distributienetbeheerder kan op zijn beurt signalen naar de meter sturen.

2.3.3. Communicatie tussen de slimme meter en de distributienetbeheerder

De communicatiemodule zet de meetgegevens om in een geschikt formaat om ze verder te sturen naar het centrale computersysteem van de distributienetbeheerders. De communicatiemodule zit verwerkt in de meterkast waarin de elektriciteitsmeter zit.

Er zijn verschillende mogelijkheden qua communicatiekanalen. Enkele systemen zullen door de distributienetbeheerders uitgetest worden. Afhankelijk van de technische mogelijkheden, de toestemming van de netgebruiker voor het gebruik van zijn internetmodem en naargelang de manier van uitrol zal de netbeheerder kiezen welk systeem er best toegepast kan worden.

De slimme elektriciteitsmeter registreert naast meterstanden ook de verbruiken en de teruglevering per kwartier (injectie) en de spanningskwaliteit. De gasmeter registreert de meterstand en de verbruiken per uur. Beide meters kunnen via een centraal uitleessysteem van de distributienetbeheerder op afstand worden uitgelezen. De verbinding tussen de verschillende meters (gas, warmte, productie, ...) en de communicatiemodule kan zowel draadloos als via draadverbinding.

Hieronder zijn een aantal manieren van communicatie beschreven die in het proefproject getest worden.

- a. Via **powerlinecommunicatie**¹⁶ (PLC) wordt de communicatie tussen de gateway (punt waar de brug gemaakt wordt naar de systemen van de netbeheerders) en de communicatiemodule van de verschillende netgebruikers tot stand gebracht.

Werking:

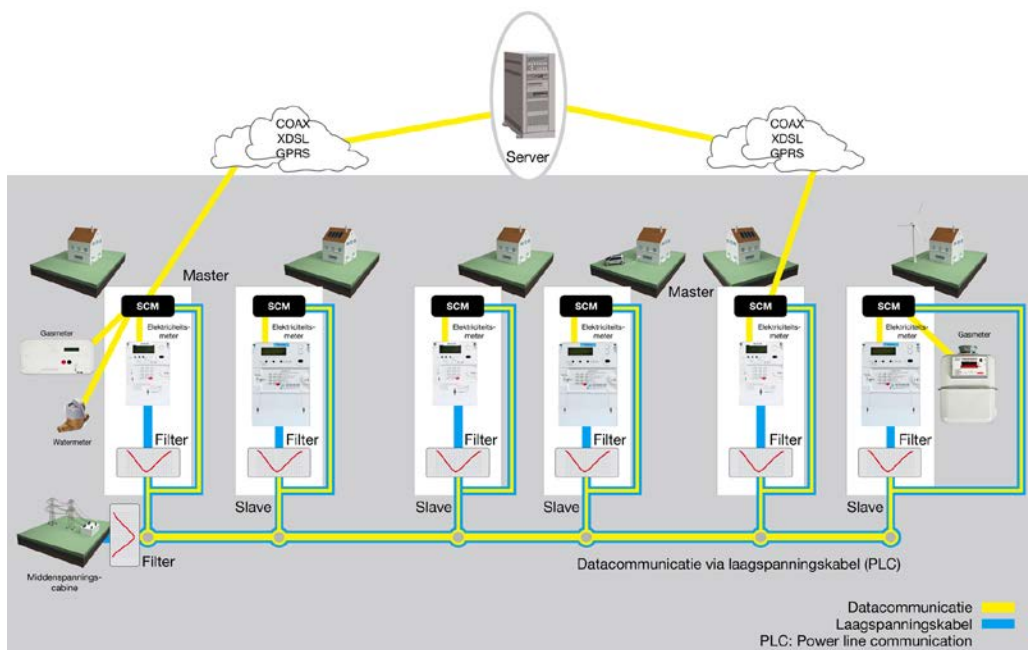
¹⁴ Van belang om op te volgen om te voorkomen dat toestellen in de binnen-installatie van de netgebruiker stuk gaan (bij te grote spanningschommelingen).

¹⁵ Niet elke meter heeft een communicatiemodule. Afhankelijk van de technische oplossing van de netbeheerder is het een bepaalde configuratie die over een communicatiemodule beschikt.

¹⁶ De communicatie gebeurt over de elektriciteitskabels. Om een goed signaal over deze kabels te krijgen wordt er soms ook gebruik gemaakt van filters.

- De communicatiemodules geven de meetgegevens door via de stroomkabels naar een master communicatiemodule die of in verbinding staat met een internetmodem of voorzien wordt van een GPRS modem.
- De beveiligde data wordt dan via kabel (breedband, coax of xDSL) of GPRS (lucht) verzonden naar de distributienetbeheerder.
- Via deze kanalen komen de gegevens in het centrale computersysteem van de distributienetbeheerder.

In de onderstaande figuur wordt grafisch een situatie weergegeven, waarbij een aantal meters op één locatie hun data doorsturen naar een communicatiemodule op die locatie (master genaamd) die verbonden is met een internet modem en fungeren als gateway. Andere meters sturen hun data door naar de communicatiemodule (slaves genaamd) die dan weer communiceren over PLC via het elektriciteitsnet naar een mastercommunicatiemodule, die fungeert als gateway.

Figuur 1: PLC – breedband/GPRS/xDSL

Concreet betekent dit voor de netgebruiker dat in een straat, één van de (bestaande) modems in één van de woningen, in overleg met de netgebruiker (toestemming), gekozen wordt om dienst te doen als doorgeefluik voor de data van een 10-tal netgebruikers/buren. In overleg met de netbeheerder kan hier van afgeweken worden en voor een ander communicatiemiddel gekozen worden. De netbeheerder zal hoe dan ook steeds een afweging maken tussen de vragen van de netgebruiker en technische en economische randvoorwaarden (zie Rechten en plichten tijdens het proefproject).

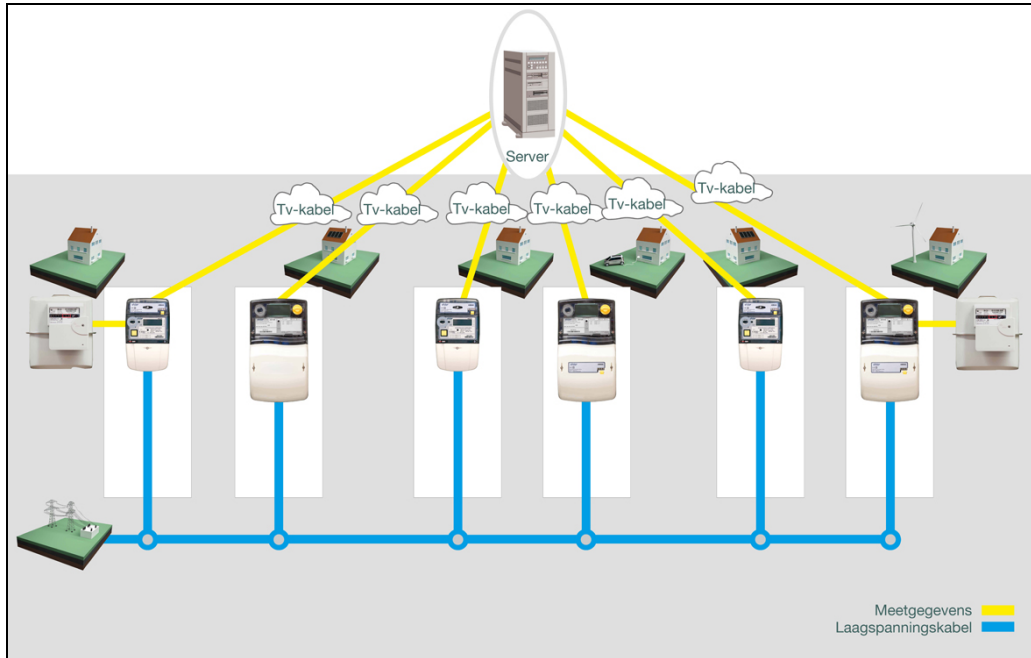
b. **Rechtstreekse communicatie per meter**¹⁷

Een andere testopstelling zou kunnen zijn om elke meter te voorzien van een communicatiemodule die in verbinding staat met een internetmodem en via de kabel of DSL in verbinding staat met het systeem (server) van de distributienetbeheerder. Hierbij zal mogelijk gebruik gemaakt worden van een (bestaande) modem geplaatst bij de netgebruiker (toestemming) die de data zal versturen. Er kan ook gebruik gemaakt worden van een aparte modem die in de meterkast zit en niet toegankelijk is voor de netgebruiker.

¹⁷ Zo zullen ook de masters in de PLC-opstellingen communiceren met de servers van de distributienetbeheerders.

c. **Rechtstreeks via het teledistributienet met een aparte kabelmodem van de distributienetbeheerder**

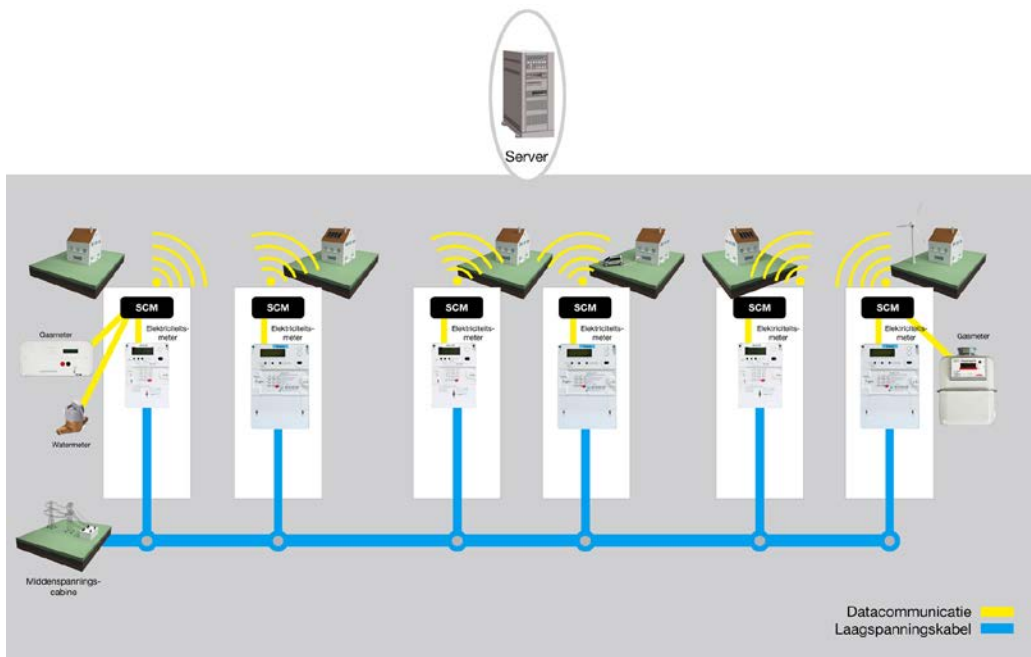
Hierbij zullen de meters via een communicatiemodule in de elektriciteitsmeter en een kabelmodem rechtstreeks communiceren met de centrale opslagplaats van de distributienetbeheerder.

Figuur 2: kabel TV

d. **Rechtstreeks via GPRS.**

Ook hier zal de meter rechtstreeks communiceren met de server van de distributienetbeheerder, alleen zal de communicatie niet verlopen via een kabel maar via GPRS verbinding (draadloos).

Figuur 3: GPRS

3. Waar wordt een slimme meter geplaatst

In onderstaande tabel vindt u de gemeenten waarin de proefgebieden zich bevinden¹⁸:

Limburg	West-Vlaanderen	Oost-Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant
Lommel Beringen Sint-Truiden Hasselt Lanaken Dilsen-Stokkem Genk	Diksmuide Torhout Koekelare Middelkerke Ledegem Harelbeke Koksijde Oostende Brugge Knokke-Heist	Aalst Gent Nazareth Zele	Hoboken Kiel Antwerpen (Luchtbal) Turnhout Herenthout Heist-Op-Den-Berg	Geetbets Leuven Vilvoorde

Tijdens de proeffase worden een 50.000-tal elektriciteits- en gasmeters geplaatst¹⁹, al dan niet in combinatie met watermeters, productiemeters²⁰ of warmtemeters²¹. Deze productiemeters en warmtemeters worden enkel in een beperkt aantal gevallen geplaatst, in overleg met de netgebruiker (toestemming). Zo zullen niet alle PV-eigenaars in de proefprojectgebieden een slimme productiemeter geplaatst krijgen.

In de beginfase van het proefproject worden de bestaande budgetmeters nog niet vervangen door een slimme meter die de budgetmeterfunctie kan vervangen. Hiervoor wordt een apart proeftraject opgezet. In een aantal gevallen werd wel al langsgedaan bij klanten in de testgebieden om de installatie van de toekomstige slimme budgetmeter voor te bereiden.

De VREG is van oordeel dat voor de test met de slimme meter als budgetmeter een uitbreiding van het proefgebied tot buiten de afgebakende zones uit de eerste twee proefprojecten kan worden toegestaan. Voor deze test moet een significant aantal van 500 budgetmeters uitgerold worden. Gelet op de beperkte doelgroep van afnemers met een bestaande budgetmeter of afnemers die recht hebben op een budgetmeter wordt de testzone best uitgebreid over gans Vlaanderen. De afnemer kan deelname aan de testen weigeren wat niet wil zeggen dat een afnemer, conform de wetgeving, de installatie van een conventionele budgetmeter kan weigeren. Voor deze test gaan de distributienetbeheerders in overleg treden met Armoedenetwerk Vlaanderen en Samenlevingsopbouw die mogelijk een rol kunnen opnemen om als klankbord/tussenpersoon op te treden bij deze testen die uiteindelijk tot doel hebben het gebruiksgemak bij afnemers in kaart te brengen en waar nodig bijsturingen door te voeren.

3.1. De deelnemers van het proefproject

Deelnemers aan de testen worden door de netbeheerder geselecteerd en op voorhand geïnformeerd. Afhankelijk van de resultaten van deze testen, zal de Vlaamse overheid regelgeving opstellen over de plaatsing en het gebruik van slimme meters in uitvoering van de bepalingen van de nieuwe Europese Energie-efficiëntierichtlijn²² en het derde Energiepakket.

¹⁸ Het proefgebied is een afgebakende wijk, groep huizen of appartementsgebouw in een bepaalde gemeente.

¹⁹ Om technische redenen is het slimme gedeelte van de meter (de communicatiemodule) geïntegreerd in de elektriciteitsmeter. De gasmeter communiceert met de elektriciteitsmeter. De distributienetbeheerders zullen 50.000 meters plaatsen. In vele gevallen zal bij eenzelfde gezin zowel een elektriciteits- als een gasmeter geplaatst worden waardoor het aantal gezinnen die uitgenodigd worden voor de plaatsing van een slimme meter (elektriciteit en gas) lager zal uitvallen dan 50.000.

²⁰ Meter die de geproduceerde hoeveelheid energie meet, bijvoorbeeld van zonnepanelen.

²¹ Meter die de hoeveelheid afgenomen warmte meet. Vanuit Europa wordt de nadruk ook gelegd op collectieve verwarming en meting van de verdeelde warmte over de verschillende gebruikers.

²² Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende energie-efficiëntie en houdende intrekking van de Richtlijnen 2004/8/EG en 2006/32/EG

De distributienetbeheerder heeft een zo representatief mogelijke steekproef genomen waarbij zowel verstedelijkt als niet verstedelijkt gebied, oude wijken en nieuwbouwwijken, vrijstaande woningen en appartementsblokken, sociale wijken en villawijken, woningen met en zonder eigen productie, ... meegenomen worden.

3.2. Belang van deelname aan de testen van het proefproject

Normaal is een metervervanging op zich geen keuze, alle infrastructuur tot en met de meter is eigendom van de netbeheerder. De data (meetgegevens) aan de andere kant zijn eigendom van de netgebruiker. Of er al dan niet testen mee uitgevoerd mogen worden, hangt af van de keuze van de netgebruiker.

De VREG is van oordeel dat, aangezien het proefproject een testfase is en dus niet behoort tot de normale activiteiten die de distributienetbeheerder moet uitvoeren, een **weigering tot de deelname aan het proefproject** via een weigering tot plaatsing van de slimme meter mogelijk is.

Het is echter **belangrijk** dat **zoveel mogelijk** van de geselecteerde netgebruikers **deelnemen** aan de testen van het proefproject. Pas dan krijgen deze testen een statistisch relevante waarde. Met een lage deelnamegraad kan het proefproject de beslissing van de Vlaamse regering om al dan niet over te gaan tot een uitrol van slimme meters onvoldoende onderbouwen.

Technische testen van de verschillende meteroplossingen naar communicatie toe vereisen ook een voldoende hoge of volledige deelname.

3.3. Wat zit er in het proefproject en wat brengt de toekomst

In de technisch operationele testen zal met **alle mogelijke gegevens** gewerkt worden. De testen moeten een limitatieve lijst van gegevens die nodig zijn voor de toekomstige marktprocessen en het toekomstig netbeheer opleveren. Deze gegevens zullen opgenomen worden in nieuw te ontwikkelen regelgeving, niet enkel voor gebruik voor het netbeheer maar ook voor de marktprocessen.²³ Bij een toekomstige uitrol zullen enkel de gegevens opgenomen in deze lijst zonder vrije toestemming van de netgebruiker gebruikt mogen worden door de distributienetbeheerders en marktpartijen.

Voor het proefproject wordt gewerkt met de huidige regelgeving. De gegevens uit de slimme meter mogen, zonder vrije toestemming, enkel gebruikt worden voor de taken die nodig zijn voor de marktprocessen en het netbeheer. Alle testen (gebruik van gegevens) moeten hoe dan ook voldoen aan strikte beveiligingsvereisten en aan de bestaande privacy wetgeving. Van elk van de verzamelde gegevens zal nagegaan worden welke persoonsgegevens zijn en of deze persoonsgegevens nodig zijn voor de taken die bij de distributienetbeheerders liggen.

In het proefproject wordt onder andere het volgende getest:

- Interface tussen klant en meter (= gebruikers poort)
- Communicatiekanaal met andere meters (gasmeter, watermeter, ...) (= P2 poort)
- Communicatiekanaal met de distributienetbeheerder (= P3 poort)
- Meetregisters: meten van afname en injectie (kwartierwaarden en uurwaarden worden volgens verschillende frequenties²⁴ uitgelezen)
- Op afstand installeren van een nieuwe firmware (nieuwe versies)
- Uitlezen van meetgegevens op afstand
- Wijziging van de manier waarop de meter omgaat met meetgegevens²⁵ van op afstand (o.a. tariefwissel)
- Aan- en uitschakelen/wijzigen van het toegelaten vermogen van op afstand²⁶
- Opvolgen van berichten vanuit de meter

²³ De gegevens die uit de huidige meters gehaald worden zijn ook geregeld in de wetgeving.

²⁴ Mogelijke frequenties zijn doorlopend, meermaals per dag, dagelijks, maandelijks,... in het proefproject bepaald door de distributienetbeheerder.

²⁵ Configuratie wijziging

²⁶ In overleg met de netgebruiker of volgens de regelgeving

- Netbeheer en spanningskwaliteit met behulp van fysische parameters (spanning en stroom)
- Het voorafbetalingsproces (budgetmeter)
- ...

Tijdens het proefproject zullen:

- Slimme meters geplaatst worden waarvan getest wordt of ze in twee richtingen kunnen communiceren;
- Gegevens die door de slimme meter verzameld worden naar de netbeheerder gezonden worden en zullen er omgekeerd ook eventueel (stuur)signalen vanuit de netbeheerder naar de meter gezonden worden²⁷.

In bijlage 1 staat telkens aangegeven welk proces met welk doel wordt getest en in welk kader deze testen uitgevoerd worden. Er staat ook telkens aangegeven wie verantwoordelijk is voor de verwerking en wie de verwerker is.²⁸

Uit deze lijst kan opgemaakt worden dat tijdens het proefproject in principe enkel de netbeheerder technische en operationele testen zal uitvoeren.²⁹

De gegevens die van en naar de meter worden verzonden zijn veelal technische gegevens die de netbeheerder zal aanwenden voor netbeheerdoeleinden. Verbruiksgegevens worden op vraag van de netgebruiker beschikbaar gesteld of worden, door deelname aan verbruiksbesparingstesten automatisch op regelmatige tijdstippen aan de netgebruiker over gemaakt.

Enkel in specifieke gereguleerde gevallen zullen geaggregeerde (kwartier- of uurverbruiken opgeteld tot 1 jaargeheel) verbruiksgegevens overgemaakt worden aan de energieleveranciers.³⁰ Dit komt overeen met de huidige werking van alle meters en is conform de technische reglementen voor de distributie van elektriciteit en gas.

De test rond het voorafbetalingsproces (slimme meter werkt als budgetmeter) moet nog aantonen dat de slimme meter in budgetmodus minimaal het zelfde gebruiksgemak biedt als de huidige budgetmeter. In de wetgeving wordt voorzien dat klanten in bepaalde omstandigheden een budgetmeter geplaatst krijgen door de netbeheerder. Hiervoor wordt momenteel een specifieke meetinrichting gebruikt. Dit maakt dat sommige huishoudelijke afnemers een klassieke kilowattuurmeter hebben en anderen een combinatie kilowattuurmeter en budgetmodule. De slimme meter zou in de toekomst in beide gevallen kunnen ingezet worden. De toekomstige slimme meter moet immers over alle functionaliteiten beschikken om beide doelgroepen te voorzien van de nodige diensten. Dit neemt niet weg dat de manier waarop een slimme meter fungeert als budgetmeter anders is dan de huidige budgetmeter.

De netbeheerders testen binnen een groep van maximaal 500 klanten (beperkt tot een minimaal aantal deelnemers om het totaal aantal slimme meters te velde beperkt te houden tot om en bij de 50.000) de slimme meter als budgetmeter. Aanvullend bij de testen op hiervoor opgesomde onderdelen van de meetinrichting worden ook testen uitgevoerd rond:

- mogelijkheden van opladen van de meter (betaling waardoor de klant een hoeveelheid elektriciteit of gas kan verbruiken);
- informatie aan de klant over de registratie van de betaling;
- informatie aan de klant over hoeveel elektriciteit of gas hij nog kan verbruiken vooraleer zijn krediet opgebruikt is;

²⁷ Bvb. bij overschakeling van dag- en nachttarief naar enkelvoudig tarief

²⁸ Deze lijst geeft een beeld van de verschillende processen die getest worden. De netbeheerders moeten in overleg met de VREG en de privacycommissie aanvullingen of afwijkingen van deze proceslijst aandragen om tot een (mogelijk dynamische) volledige oplijsting te komen, telkens rekening houdend met de privacywetgeving.

²⁹ Dit sluit niet uit dat ook de leveranciers, met vrije toestemming van de netgebruiker, testen uitvoert door gebruik te maken van de P1 poort of door gebruik te maken van een eigen meetmodule naast de meter van de netbeheerder.

³⁰ Kwartier- of urregevens zijn hiervoor zelfs niet noodzakelijk. Er kan gewoon worden gekeken naar een indexwaarde I en een indexwaarde I-1 (van het vorige jaar).

- de bereikbaarheid van de meter, en de snelheid waarbinnen de netbeheerder activiteiten en desactivatie kan uitvoeren.

In de toekomst bieden de functionaliteiten van de slimme meter ongetwijfeld ook commerciële kansen. In een eerder advies van de VREG wordt gepleit voor een specifiek kader ter bescherming van de consument als het gaat over deze toekomstige functionaliteiten zoals commerciële prepayment, Time of Use, vraagzijdebeheer, aggregatie (binnen een portefeuille een balans zoeken tussen productie en afname), ...³¹ Deze diensten worden op dit moment niet getest, enkel de functionaliteiten om deze diensten mogelijk te maken. Om deze diensten te kunnen aanbieden moeten er nog specifieke marktprocessen uitgetekend worden binnen de sector onder supervisie van de verschillende regulatoren en waarbij rekening wordt gehouden met bestaande consumentenbescherming en privacywetgeving. Daar waar de bestaande regelgeving ontoereikend is, werd en wordt door VREG advies gegeven tot het opstellen van aanvullende regelgeving.

Ten slotte wijzen we ook op de noodzaak tot omzetting van de nieuwe Europese Energie-efficiëntierichtlijn. De Europese Energie-efficiëntierichtlijn legt nieuwe verplichtingen op inzake meteropname en de terugkoppeling van het verbruik naar de netgebruikers toe. Ook specifiek voor de netgebruikers die een slimme meter krijgen in het proefproject zullen er bepaalde nieuwe (of bevestiging van bestaande) rechten ontstaan.

³¹ <http://www.vreg.be/sites/default/files/adviezen/adv-2012-2.pdf>

4. Rechten en plichten tijdens het proefproject

Netgebruikers en distributienetbeheerders hebben bepaalde rechten en plichten tijdens het proefproject.

Tijdens het proefproject ontvangen de distributienetbeheerders gegevens van de netgebruiker via automatische uitlezing met als doel om te testen hoe ze op termijn het net kunnen opvolgen en analyseren (fysische parameters, spanning/stroom, elektriciteit kwartierwaarden en gas uurwaarden), en dit met zo weinig mogelijk gepersonaliseerde gegevens en zo efficiënt mogelijk.

4.1. Rechten en plichten van de distributienetbeheerder

4.1.1. Rechten

- Bepaling van de **technische meteroplossing** die voorzien wordt in de woning van de netgebruiker.³²
De meter moet het mogelijk maken om de vastgelegde taken van de verschillende marktpartijen volgens de huidige regelgeving zo efficiënt mogelijk uit te voeren.
- De distributienetbeheerder heeft het recht om de **meetgegevens** die nodig zijn voor de uitvoering van zijn taken in het kader van het maatschappelijk belang te **verzamelen** en indien nodig door te geven aan andere partijen (bijvoorbeeld meterstand(en) voor de energieleverancier die nodig zijn voor de opmaak van de eindafrekening).³³
- Op basis van artikel 6.1.2 van het Energiedecreet moet de netgebruiker de distributienetbeheerder toegang verschaffen tot de installaties van de distributienetbeheerder. Concreet houdt dit in dat de netgebruiker de distributienetbeheerder moet binnenlaten om de meter uit te lezen, te werken aan de meter, de meter te vervangen, Als de netgebruiker de toegang tot de woning blijft ontzeggen, heeft de distributienetbeheerder **het recht om de netgebruiker af te sluiten mits naleving van de wettelijke procedures**³⁴.

De VREG is van oordeel, dat aangezien het proefproject een testfase is en dus niet behoort tot de normale activiteiten die de distributienetbeheerder moet uitvoeren, een weigering tot de deelname aan het proefproject via een weigering tot plaatsing van de slimme meter mogelijk is. De vervanging van een klassieke meter door een slimme meter heeft immers geen zin in het kader van een proefproject als de netgebruiker hieraan zijn deelneming niet wenst te verlenen. Zoals hierboven toegelicht zal de netgebruiker, zelfs bij weigering van de plaatsing van de slimme meter, wel nog steeds toegang moeten geven aan de distributienetbeheerder, bijvoorbeeld voor aanpassingen aan de installatie en het uitlezen van de klassieke meter.

Specifiek in een relatie huurder-verhuurder (incl. sociale verhuurkantoren) kan de eigenaar-verhuurder de metervervanging niet tegenhouden of bewerkstelligen. De huurder is namelijk de netgebruiker en bepaalt of de slimme meter geplaatst wordt.

- **De geactiveerde slimme meter zal gebruikt worden om minstens één uitlezing vanop afstand per periodieke meteropnameperiode³⁵ uit te voeren.**
Volgens de huidige regelgeving is er een verplichte meteropname³⁶ die ook van toepassing zal zijn voor de slimme meter. Deze meteropname omvat een geaggregeerd jaarverbruik aangewend voor facturatie. Hiernaast wordt de slimme ook op afstand uitgelezen als u

³² Conform art. V 3.1.7 §3 van het technisch reglement distributie

³³ Conform art. V 3.1.7 §2 van het technisch reglement distributie

³⁴ Dit recht is beschreven in artikel 6.1.2. van het Energiedecreet. Dit recht kan echter pas uitgeoefend worden na advies van de lokale adviescommissie (cfr. Artikel 6.1.2. van het energiedecreet).

³⁵ Voor huishoudelijke netgebruikers zal dit één keer per jaar zijn.

³⁶ Periodiek, na verhuis of energieleverancierswissel

verhuist of u besluit van leverancier te veranderen. Deze automatisch uitgelezen meterstanden, die nodig zijn voor de facturatie, zullen in de vrije marktwerking gebruikt worden. Aangezien deze meterstanden via een slimme meter op afstand worden uitgelezen, krijgt wie een slimme meter heeft geen meteropnamekaart en er komt ook geen meteropnemer meer langs.

De netgebruiker zal dan ook geen meterstanden moeten doorgeven omdat deze automatisch uit de slimme meter kunnen worden uitgelezen. Indien beschikbaar worden de door de netbeheerder automatisch uitgelezen meterstanden als wisselmeterstand gebruikt bij verhuis waarbij de netgebruiker steeds het recht heeft de automatisch opgenomen meterstanden te betwisten op basis van bijvoorbeeld een energieovername document.

Deze aanpak is zowel geldig tijdens als na het proefproject zolang het regelgevend kader niet gewijzigd wordt (cfr. p. 2), waar nodig mits toestemming van de netgebruiker.

4.1.2. Plichten

- Qua werking **van de slimme meter**: de slimme meter moet in staat zijn om digitaal meterstanden door te geven voor een eindafrekening door de energieleverancier, bij verhuis,...
- De gebruiker betaalt geen directe kosten voor **de installatie van de meter, de slimme meter zelf en het verbruik van de slimme meter**.
De bestaande meter moet toegankelijk zijn voor de distributienetbeheerder.³⁷ Kosten die gemaakt moeten worden om de bestaande meter toegankelijk³⁸ te maken alvorens deze vervangen kan worden door de nieuwe meter zijn op kosten van de netgebruiker. Toegankelijk maken betekent in dit geval dat de meter ingewerkt is³⁹ en dat om toegang te krijgen tot de meter een obstakel weggeruimd moet worden.
- **De distributienetbeheerders gebruiken alle automatisch uitgelezen data (met uitzondering van één uitlezing – zie laatste punt van 5) uitsluitend voor het proefproject.**⁴⁰
De vereiste beveiligingsmaatregelen zijn voorzien en zullen strikt moeten worden toegepast door de distributienetbeheerders. De uitgelezen gegevens mogen enkel door de netbeheerder gebruikt worden in het kader van de proef en mogen niet aan andere partijen over gemaakt worden (behalve de netgebruiker zelf). De enige uitzondering hierop is de jaarlijkse indexopname (en opname bij verhuis of energieleverancierswissel) die verplicht is volgens de technische reglementen distributie.

De commerciële marktpartijen zullen dus niet over meer detailgegevens beschikken dan vandaag het geval is tenzij de netgebruiker zelf deze gegevens beschikbaar stelt of deze gegevens ter beschikking gesteld worden door de distributienetbeheerder na mandaat van de netgebruiker. Dit betekent voor jaarlijks gemeten netgebruikers dat de marktpartijen zullen beschikken over één meterstand per jaar en eventueel een meterstand ten gevolge van een verhuis of energieleverancierswissel.
- **Het proefproject betekent voor de distributienetbeheerders uitsluitend een onderzoeksfase**: de distributienetbeheerders onderzoeken de werking van de slimme meter, de verschillende functionaliteiten van de slimme meter en de mogelijkheden die de grotere hoeveelheid data met zich meebrengen voor het netbeheer en de marktprocessen. In deze onderzoeksfase zullen de gegenereerde gegevens verstuurd worden naar het centraal

³⁷ Artikel I.4.1.1. technische reglementen distributie elektriciteit en aardgas

³⁸ Dus voldoet aan de technische reglementen

³⁹ Bvb. wanneer de meter zich bevindt achter de wand van een kast waarbij de wand afgebroken moet worden voordat men aan de meter kan om bijvoorbeeld de meterstanden uit te lezen maar ook de nodige werken kan uitvoeren.

⁴⁰ Enkel de medewerkers van het proefproject hebben toegang tot deze data. Deze data mag dus ook niet gedeeld worden met 3^e partijen.

computersysteem van de distributienetbeheerders. De data zullen enkel aangewend worden voor testen en zullen niet verder gebruikt worden tenzij hiervoor een specifiek wettelijk kader bestaat. Het huidig wettelijk kader laat niet meer dan een jaarlijkse uitlezing toe samen met een eventuele uitlezing voor een energieleverancierswissel of verhuis⁴¹.

- **De beschikbare data binnen het proefproject zijn enkel toegankelijk voor de medewerkers betrokken bij het project.**⁴²

Daar waar mogelijk worden de gegevens binnen de testen zo behandeld dat ze niet toewijsbaar zijn aan een individuele netgebruiker (persoonsgegevens).⁴³ Andere (markt)partijen hebben geen toegang, tenzij de netgebruiker zelf zou beslissen om de data waarover hij beschikt over te maken aan deze (markt)partij (bijvoorbeeld via gebruikerspoort).⁴⁴

Zelfs indien de netgebruiker argeloos zijn toestemming zou geven moet de netbeheerder eerst nog de toegang tot de gebruikerspoort verlenen⁴⁵ wat pas kan nadat de netgebruiker gevraagd heeft aan de distributienetbeheerder om de gebruikerspoort te activeren. Eens de poort is geactiveerd door de netbeheerder is het de verantwoordelijkheid van de netgebruiker om al dan niet toegang tot deze gebruikerspoort te geven aan derde partijen.⁴⁶

- In bepaalde gevallen grijpt de netbeheerder het plaatsbezoek aan om de verouderde aansluiting te moderniseren (conform de wettelijke vastgelegde normen⁴⁷). Deze sanering kan werken in de straat en tot aan de meter van de netgebruiker tot gevolg hebben. De distributienetbeheerder zorgt ervoor dat alles (zowel de eigendom van de netgebruiker als bvb. de straten en voetpaden) in oorspronkelijke staat hersteld worden. Als de distributienetbeheerder de schade in de woning of in de omgeving, veroorzaakt heeft door de metervervanging of door de vervanging van de elektriciteitskabel, dan zal hij deze schade moeten vergoeden zoals ook moet gebeuren bij andere werken die de distributienetbeheerder uitvoert.⁴⁸
- Wanneer de netgebruiker kiest om deel te nemen aan de testen rond het voorafbetalingsproces betekent dit dat de netgebruiker een slimme budgetmeter geïnstalleerd krijgt in plaats van een klassieke budgetmeter. De netgebruiker heeft in beide gevallen dezelfde rechten. Dit wil zeggen dat de openbaredienstverplichtingen die door de netbeheerder aangeboden worden integraal van toepassing zijn. De manier waarop deze diensten aangeboden worden zal wel verschillen.
 - Het opladen van een krediet kan via dezelfde kanalen maar de slimme meter zal een extra oplaadkanaal (via de website) aanbieden. Het opgeladen bedrag zal niet meer onmiddellijk via een oplaadkaart ter beschikking gesteld worden maar via elektronische weg naar de meter gestuurd worden;
 - De testen omvatten onder meer een monitoring van de dienstverlening (bereikbaarheid van de meter, tijd waarbinnen de meter opgeladen kan worden,...). De netbeheerder heeft hierbij oog voor interventiesnelheden die in lijn liggen met de interventies die moeten gebeuren bij heraansluiting van onterechte afsluitingen (cfr. TRD en Energiedecreet);
 - De manier waarop de netgebruiker informatie ontvangt over zijn krediet, afbetalingsplan ... maakt ook deel uit van de testen. De

⁴¹ Technische reglementen distributie - Art. V 3.1.7 §2

⁴² Volgens de privacywetgeving heeft de netgebruiker steeds het recht op inzage in zijn gegevens bij de distributienetbeheerder.

⁴³ De gegevens worden geanonimiseerd en/of geaggregeerd.

⁴⁴ Dit hangt dan nog af van de toepassingen die de netgebruiker ter beschikking heeft om de data van de P1 poort aan de leverancier door te geven (vb. domotica toepassingen).

⁴⁵ Door de activering van de gebruikerspoort.

⁴⁶ De netgebruiker kan bijvoorbeeld aan zijn leverancier toegang geven tot de gebruikerspoort voor extra diensten die deze leverancier aanbiedt. De netgebruiker zal hiervoor contact moeten opnemen met de distributienetbeheerder die deze gebruikerspoort zal activeren waarna de leverancier een toestel op deze gebruikerspoort kan aansluiten zodat deze op basis van de gegevens vanuit de gebruikerspoort de energiediensten kan aanbieden.

⁴⁷ Dit is een recht van de netbeheerder.

⁴⁸ Rekening houdend met tweede bullet van 4.1.2. Indien de meter niet toegankelijk is, dan zal het toegankelijk maken wel op kosten zijn van de netgebruiker.

gebruiksvriendelijkheid zal in samenspraak met de netgebruiker beoordeeld worden. Hierbij streeft de netbeheerder naar een open dialoog, onder meer door de betrokkenheid van het Vlaams Armoedenetwerk en samenlevingsopbouw.

4.2. Rechten en plichten van de netgebruiker

4.2.1. Rechten

- **De meter moet op een toegankelijke plaats geplaatst worden.**
Onder meer omwille van het doel van het proefproject en de Energie-efficiëntierichtlijn mag de netgebruiker verwachten dat bij de vervanging van de bestaande meter door een slimme meter deze meter op (dezelfde) toegankelijke plaats wordt gezet waardoor de meterstand door de netgebruiker uitleesbaar is.⁴⁹
 - **De netgebruiker kan ervoor kiezen om de meter niet vaker te laten communiceren dan nodig voor de huidige marktprocessen.**
De netgebruiker kan kiezen om af te zien van een automatische uitlezing op afstand. Er is evenwel een uitzondering voor de meteruitlezing op afstand voor de jaarlijkse meteropname, bij een verhuis of een leverancierswissel.⁵⁰
Dit kan concreet door de distributienetbeheerder hiervan te verwittigen (opt out) bij de installatie of op een later tijdstip per brief of telefonisch.
 - **Het huidige wettelijke kader (rond noodzaak van data voor uitvoering van taken van maatschappelijk belang), in combinatie met de privacywetgeving, is van toepassing.**
In afwachting van de uitvoering van de testen die aanpassingen aan het wettelijke kader moeten onderbouwen beschikt de distributienetbeheerder dus niet over het absoluut recht om alle data (persoonsgegevens) te verzamelen en moet de distributienetbeheerder ten alle tijde de privacywetgeving naleven. Concreet houdt dit in dat u als netgebruiker ervoor kan opteren om, op elk moment, uit het proefproject te stappen (opt out) en op die manier de netbeheerder geen mogelijkheid geeft tot het gebruik van uw data voor de testen⁵¹. De meter zal dan enkel uitgelezen worden voor de marktprocessen (cfr. vorig punt)
- In het kader van het proefproject heeft de netgebruiker dus de mogelijkheid om de plaatsing van een slimme meter te weigeren. Indien hij akkoord gaat met de plaatsing van een slimme meter, dan heeft hij een keuze:
- Enerzijds de volledige deelname aan de testen waarbij meetdata naar de netbeheerder wordt gestuurd specifiek met het oog op de uitvoering van bepaalde wel omliggende testen die enkel door de netbeheerder worden uitgevoerd;
 - Anderzijds het beperken van de data die overgemaakt wordt tot de uitvoering van de bestaande wettelijk beschreven processen nl. jaarlijkse meteropname voor facturatie, meteropname bij verhuis en meteropname bij leverancierswissel. Indien de netgebruiker wenst dat enkel deze data overgemaakt wordt, dan zal hij dit moeten melden aan de distributienetbeheerder.
- De netgebruiker kan ten allen tijde terugkomen op de keuze voor volledige deelname.
- **De netgebruiker moet over de gegevens kunnen beschikken**
 - **via een rechtstreekse poort naar de meter, de zogenaamde P1 poort.**

⁴⁹ art. 5.6.2 §3 van het Energiebesluit van 19 november 2010.

⁵⁰ Eventueel later aangevuld in functie van de omzetting in Vlaanderen van de bepalingen in de Energie-efficiëntierichtlijn.

⁵¹ Hierbij oefent u uw recht tot verzet uit, zoals bepaald in artikel 12 van de Privacywet.

Het gaat hierbij dan over niet door de distributienetbeheerder goedgekeurde gegevens.⁵² De klant kan deze data zelf overmaken aan derden (bijvoorbeeld energieleveranciers). De gebruikersgebruikerspoort is standaard niet geactiveerd omwille van veiligheidsredenen⁵³. Deze kan geactiveerd worden mits het volgen van een eenvoudige procedure die vermeld wordt in de communicatie van de distributienetbeheerder. De werking van de gebruikersgebruikerspoort moet eerst nog getest worden waardoor het mogelijk is dat deze functie nog niet (onmiddellijk) na de installatie beschikbaar is voor de netgebruiker. Bovendien wordt er momenteel gebruik gemaakt van bepaalde protocollen (verschillend per werkmaatschappij) die later nog geuniformiseerd moeten worden. Vanuit de regelgeving⁵⁴ moet nog een keuze gemaakt worden naar uitleesprotocol⁵⁵ van deze poort. Van zodra de functie van de gebruikersgebruikerspoort getest is en naar behoren werkt moet de klant zelf of een 3^e partij, mits mandaat van de klant (bvb. zijn energieleverancier), deze gebruikersgebruikerspoort kunnen laten activeren en de data via deze gebruikerspoort kunnen verkrijgen.

Er zal bij het proefproject niet altijd een gebruikerspoort ter beschikking gesteld worden. Bijvoorbeeld in appartementsgebouwen waar alle meters naast elkaar staan en dit mogelijk naar beveiliging toe voor problemen zou kunnen zorgen. Deze netgebruikers kunnen de informatie verkrijgen via een beveiligde website (zie volgend punt) of via de distributienetbeheerder.

- **via een beveiligde website de evolutie van hun verbruik volgen.**⁵⁶

Op deze manier kunnen zij op een gebruiksvriendelijke manier het volgende bekijken: een grafische weergave van het energieverbruik en een vergelijking van het verbruik van de week/maand voordien, voor zover deze informatie beschikbaar is en uitgelezen wordt. Het verduidelijken van gegevens voor de netgebruiker is een constant leerproces dat evolueert met het proefproject. De distributienetbeheerders zullen hierover overleg plegen met de verbruikersorganisaties.

- **via de netbeheerder, op aanvraag.**

Indien de netgebruiker geen toegang kan maken met de gebruikerspoort en/of geen toegang heeft tot de beveiligde website, dan zal de distributienetbeheerder de informatie schriftelijk overmaken.

Ook moet de distributienetbeheerder de gegevens overmaken aan de leverancier als de netgebruiker een mandaat tot het verkrijgen van deze gegevens heeft gegeven aan de leverancier.

- **De netgebruiker moet de gegevens kunnen corrigeren⁵⁷ (conform de privacywetgeving of volgens de procedures in het technisch reglement)**

De netgebruiker krijgt op een gebruiksvriendelijke manier inzage in de voor hem meest interessante gegevens (verbruiksgegevens). De netgebruiker heeft naast het recht om alle meetgegevens die op afstand worden uitgelezen te consulteren ook het recht om deze gegevens te corrigeren, aan te vullen of te verwijderen als deze gegevens onjuist blijken te

⁵² De gegevens die door distributienetbeheerder aan de energieleverancier hebben een heel proces doorlopen, het zogenaamde "validatieproces". Deze gegevens zullen dit proces niet doorlopen hebben waardoor er niet vanuit gegaan mag worden dat deze gegevens, de gegevens zijn die gebruikt zullen worden voor de facturatie.

⁵³ NI. dataveiligheid, om zo te vermijden dat iemand zonder uw toestemming zou kunnen beschikken over uw meetgegevens

⁵⁴ Cfr Europees standaardisatiewerk – Mandaat 441

⁵⁵ De taal die de gebruikerspoort spreekt. Als men een toestel wil aansluiten op deze gebruikerspoort om de gegevens uit de gebruikerspoort te verkrijgen moet het toestel dezelfde taal als de gebruikerspoort kunnen spreken.

⁵⁶ Deze informatie wordt meegedeeld aan de netgebruiker van zodra de functionaliteit beschikbaar is (en er historiek aanwezig is).

⁵⁷ Het is mogelijk dat de meterstand vermeld op de afrekeningsfactuur (interpoleren van jaarlijks gevalideerde meterstand) niet helemaal overeen komt met de gegevens die bekomen worden via de P1 poort of de webportal. Dit heeft te maken met bepaalde eigenheden in het facturatieproces. Deze afwijking geeft bij melding mogelijk geen aanleiding tot correctie.

zijn.⁵⁸ Hiervoor kan de netgebruiker zich richten met zijn vraag tot correctie tot de distributienetbeheerder.

Dit kan bijvoorbeeld voortvloeien uit een verwisseling van meters in een appartementsgebouw.

- **De netgebruiker kan in bepaalde gevallen en in bepaalde mate de gebruikte communicatiemethode verwerpen**

Het is het recht van de distributienetbeheerder om het meetsysteem en de communicatie te kiezen. Voor de testen zullen verschillende communicatiemiddelen getest worden.

In een aantal gevallen wordt een aparte GPRS-modem geplaatst. In een aantal van de gevallen⁵⁹ wordt een PLC-oplossing voorgesteld. Het gebruik van de bestaande modem bij de netgebruiker kan daarbij technisch/financieel de beste oplossing zijn. In dit laatste geval zal de modem bij de klant de data van de slimme meter via een afzonderlijk intern netwerk voor de netbeheerder doorsturen via de netwerken van de telecomoperator naar de centrale systemen van de netbeheerder. Dit afzonderlijk netwerk in de klantmodem beïnvloedt het dataverkeer van de klant niet en wordt aangerekend aan de distributienetbeheerder.

De netgebruiker heeft de mogelijkheid om af te zien van het gebruik door de distributienetbeheerder van de aanwezige modem. De distributienetbeheerder zal dan een ander communicatiemiddel moeten gebruiken (doorgaans GPRS) of een bijkomende modem moeten plaatsen.

In andere netgebieden⁶⁰ wordt hoofdzakelijk de configuratie getest met een aparte modem die voor de netgebruiker ontoegankelijk is (in de meterkast).

De netgebruiker kan met betrekking tot het communicatiemiddel in bepaalde mate een voorkeur uitspreken maar uiteindelijk zal er wel één communicatiemiddel in gebruik genomen worden. Ongeacht de technische oplossing (gebruik van een aparte modem in de kast, gebruik van een bestaande modem in de woning, communicatie via de elektriciteitskabel naar de dichtstbijzijnde modem,...) zijn de gegevens steeds onleesbaar voor de tussenstations waar de data voorbij komt. Enkel op de eindbestemming wordt de data terug leesbaar gemaakt.

- **De netgebruiker heeft recht op informatie**

De netgebruiker heeft volgens artikel 8 van de Europese Energie-efficiëntierichtlijn recht op advies en informatie bij de installatie van de slimme meter: zoals wat de meter betekent voor meterstandbeheer en de controle van zijn energieverbruik. Ondanks het feit dat de richtlijn nog niet is omgezet onderschrijft de VREG dit principe ook voor wat het proefproject betreft. Er wordt dus van de distributienetbeheerders verwacht dat zij de netgebruikers goed informeren over het project, de mogelijkheden en risico's van de slimme meters en hoe deze risico's ondervangen worden.

De netgebruiker heeft recht op de nodige informatie⁶¹ op het moment van de plaatsing van de slimme meter. Zo moeten onder meer de gebruiksmogelijkheden duidelijk zijn:

- toegang tot de meterdata via webportal;
- mogelijkheid tot gebruik van de gebruikerspoort;

⁵⁸ Dit heeft enkel betrekking op de gegevens die verkregen worden via het pilootproject. Aangezien de leverancier in principe slechts eenmaal per jaar meetgegevens zal verkrijgen van de distributienetbeheerder zal deze voor tariefwijzigingen het verbruik moeten verdelen in een verbruik voor en na de tariefwijziging. De leveranciers houden hierbij rekening met een heel aantal factoren zoals de invloed van de seizoenen. De gegevens verkregen via de gebruikerspoort of via de webportal kunnen dus niet gebruikt worden voor deze verdeling (tenzij in overleg met de leverancier). Als een netgebruiker om een andere reden niet akkoord is met deze verdeling kan hij zich hiervoor wenden tot de leverancier.

⁵⁹ Netgebieden die onder de werkmaatschappij Eandis vallen

⁶⁰ Die netgebieden die onder de werkmaatschappij Infrac vallen. Ook hier is GPRS een andere technische optie die meegenomen wordt.

⁶¹ Samen met bijvoorbeeld het recht tot correctie van zijn gegevens

- o mogelijkheid tot deelname aan energie-efficiëntie testen waarbij advies wordt gegeven;
- o ...

Hiernaast heeft de netgebruiker (en bijvoorbeeld ook zijn familieleden die op ditzelfde adres woonachtig zijn) op basis van artikel 9 van de Privacywet het recht op informatie met betrekking tot het gebruik van zijn data. Dit recht op informatie is enkel van toepassing op de personen van wien data verzameld en/of verwerkt wordt (dus netgebruiker en bvb. zijn familieleden op hetzelfde adres). Zo mag deze informatie bijvoorbeeld niet verstrekt worden aan de verhuurder als hij het pand verhuurd heeft en de huurder conform artikel 4.4.1. van het Energiedecreet zelf een leveringscontract heeft afgesloten met zijn energieleverancier voor dit pand.

De VREG benadrukt dat dit de rechten van de netgebruiker zijn, maar wenst de netgebruiker er uitdrukkelijk op te wijzen dat het kiezen voor het niet delen van de meterdata van de slimme meter zeer nadelig is voor het uitvoeren van de testen. Bij het beperken van het gebruik tot één jaarlijkse meteropname van op afstand van de slimme meter kunnen de testen niet uitgevoerd worden waardoor de hele investering in deze testen onvoldoende inzichten zal opleveren. De verzamelde gegevens zullen enkel gebruikt worden voor het uitvoeren van onderzoek door de distributienetbeheerder en zullen niet gedeeld worden met commerciële partijen tenzij op vraag van de netgebruiker. Dit onderzoek vindt haar basis in de conceptnota aan de Vlaamse regering, waarin gevraagd wordt aan de distributienetbeheerders om verdere testen met slimme meters uit te voeren ter staving van een definitieve beslissing (zie ook Inleiding).

4.2.2. Plichten

- **De netgebruiker geeft de distributienetbeheerder toegang tot zijn installatie⁶².**
- **De netgebruiker kan niet weigeren dat de distributienetbeheerder de meetgegevens opneemt volgens een frequentie en detail die nodig zijn voor de uitvoering van zijn taken.⁶³**

De meetgegevens moeten de distributienetbeheerder in staat stellen om het net te beheren (door bijvoorbeeld het spanningsprofiel te bewaken). De distributienetbeheerder kan zijn taken met de huidige beschikbare informatie (jaarlijkse opname van verbruik, spanningskwaliteit in meetstations op het net, ...) steeds moeilijker uitvoeren. Ook voor toekomstige marktprocessen zoals vraagsturing is meer detailinformatie nodig. Het nagaan welke gegevens nodig zijn en hoe gedetailleerd deze moeten zijn voor de uitvoering van de taken is een onderdeel van de testen. **Zoals reeds hierboven beschreven kan de netgebruiker ervoor kiezen om de meter niet vaker te laten communiceren dan nodig voor de huidige marktprocessen.**

4.3. Overgangsbepalingen

In de verschillende pilootprojecten worden verschillende slimme meters geplaatst. De meters die tot nu geplaatst zijn in de pilootprojecten hebben een beperkt aantal functionaliteiten. Het komt de Vlaamse Regering toe om te bepalen aan welke voorwaarden de slimme meters in de toekomst moeten voldoen. Eens de functionaliteiten wettelijk vastgelegd zijn zullen deze meters, na de definitieve beslissing voor een uitrol van slimme meters, op termijn ook vervangen worden door een slimme meter conform de functionaliteiten die vastgelegd zullen worden. De juiste modaliteiten van dit vervangingsproces zullen later bepaald worden.

5. Voordelen voor de netgebruiker

In voorgaande alinea's werd vaak de nadruk gelegd op het testen van de infrastructuur van de netbeheerder. Toch is het zeker de bedoeling dat daar waar een slimme meter wordt gebruikt ook al

⁶² Cfr. 2^e bullet van 4.1.1.

⁶³ Tot op heden is dit voor huishoudelijke netgebruikers manueel of via een meterkaart

een aantal zaken getest worden ten voordele van de netgebruiker. Deze zaken kunnen dan eventueel meegenomen worden in wetgeving rond een definitieve uitrol van slimme meters. We denken hierbij concreet aan de drie volgende punten:

- Tariefwisseling (het veranderen van een enkelvoudig tarief in een dag/nacht tarief of omgekeerd) wordt eenvoudiger. De netgebruiker moet niet meer ter plaatse zijn om de techniker binnen te laten.
- De netgebruiker krijgt meer inzage in de afname/injectie. Beide grootheden zijn apart leesbaar op de meter. Behalve op de display van de meter kan de netgebruiker ook via de gebruikerspoort beschikken over ruwe meetgegevens (gebruikerspoort) of over een gebruiksvriendelijke weergave van verbruiksdata maar dan via een webportal⁶⁴. Deze gegevens die verkregen worden via het proefproject, worden NIET beschikbaar gesteld aan andere (markt)partijen⁶⁵ en zullen dus niet voor facturatie gebruikt worden. Met betrekking tot de gegevens die verkregen worden via de gebruikerspoort spreken we over “niet-gevalideerde” meetgegevens waarvan de correctheid, zeker tijdens het proefproject, niet kan worden gegarandeerd. Voor jaarlijks gemeten netgebruikers zal enkel één jaarlijkse gevalideerde meteropname en de meterstanden ten gevolge van een leverancierswissel of verandering van leverancier, gebruikt worden voor facturatie. De meetgegevens via de webportal zullen in functie van het tijdstip van validatie ofwel niet-gevalideerd ofwel gevalideerd zijn.
- Het opnemen van de (jaarlijkse) meterstand wordt eenvoudiger omdat de netgebruiker niet meer ter plaatse moet zijn om de meteropnemer toegang te verlenen of omdat de netgebruiker geen meterkaartje meer moet invullen. Ook voor afsluiting en heraansluiting op vraag van de netgebruiker of volgens de regelgeving moet er geen techniker langs komen. Om veiligheidsredenen gebeurt de heraansluiting door de klant zelf die alle maatregelen en controles ter plaatse kan uitvoeren. De distributienetbeheerder geeft dan enkel de toelating tot heraansluiting van op afstand.

6. Bijzondere aandachtspunten tijdens de uitvoering van het proefproject

6.1. Geen verandering van het huidige steunsysteem (zonne-installaties) – volgens het technisch reglement

Bij de plaatsing van een slimme meter in het proefproject veranderen de bestaande afspraken in de energiemarkt niet. De mogelijkheid tot compensatie voor zonne-installaties is opgenomen in wetgeving⁶⁶. Eigenaars van zonnepanelen zullen nog steeds een jaarlijkse facturatie krijgen met compensatie. Afname en injectie worden apart gemeten maar worden gecompenseerd op jaarbasis zodat het resultaat hetzelfde is als met een terugdraaiende teller. Ze zullen daarenboven toegang hebben tot hun eigen kwartiergegevens via de webportal en de gebruikerspoort, zodat ze het verloop van afname en injectie beter kunnen opvolgen.

⁶⁴ Wie deze rol in de toekomst zal vervullen is nog geen uitgemaakte zaak. Dit kan misschien beter via de energieleverancier als eerste contactpunt van de netgebruiker. In het proefproject en omdat de gegevens niet gedeeld worden met commerciële partijen zal de toegang direct via de netbeheerder verschaft worden. Mits toestemming van de netgebruiker kunnen de data van de P1 poort wel gedeeld worden met andere, al dan niet commerciële, partijen.

⁶⁵ Tenzij op vraag van de netgebruiker.

⁶⁶ Artikel V.2.4.2. technisch reglement distributie elektriciteit

6.2. Toepassing van technisch reglement – meteropname bij meterwissel

In de technische reglementen is voorzien om bij een meterwissel een meterstand op te nemen en door te geven. Dit is in het belang van de netgebruiker omdat er dan binnen de 6 weken een eindafrekening volgt die gebaseerd is op een eindmeterstand.⁶⁷

Bij de plaatsing van de slimme (gas)meter in de winterperiode kan het zijn dat er een hoge eindafrekening volgt omdat het aardgasverbruik in de winter het hoogst is. De distributienetbeheerder zal proberen om het ogenblik van metervervanging zo dicht mogelijk aan te sluiten bij het normale moment van meteropname. Op die manier verandert er zo weinig mogelijk aan de facturatiecyclus voor de netgebruikers die betrokken zijn bij het proefproject. In die gevallen waar een hoge eindafrekening in de winter als gevolg van de metervervanging niet uit te sluiten is, zal de netgebruiker (en zijn leverancier) gecontacteerd worden. De leverancier kan dan eventueel in overleg met de netgebruiker een afbetalingsplan afspreken.

Om de eindmeterstand van de oude meter bij te houden zal er een foto genomen worden van de oude installatie, inclusief de nabije omgeving van waar de meter staat. Deze foto's worden opgeslagen in de systemen (voor een periode van 2 periodieke meteropnameperiodes, dit is ongeveer 2 jaar). Toegang en beheer van deze foto's zullen strikt beperkt worden tot de leden van het projectteam en de medewerkers van de dienst aansluitingen / klantendienst, die deze gegevens nodig hebben. De netgebruiker kan deze foto ook bekijken.

Het doel van het nemen van een foto tijdens een metervervanging is dubbel:

- over de meterstand beschikken bij vervanging van deze meter;
- aantonen wat de oorspronkelijke staat is van de omgeving van de meter.

7. Data

In het proefproject zullen de distributienetbeheerders gegevens van u verzamelen die beschouwd kunnen worden als persoonsgegevens⁶⁸. Bij het verwerken van persoonsgegevens moet er extra waakzaamheid geboden worden. Op basis van deze persoonsgegevens zou men namelijk zaken te weten kunnen komen over de persoonlijke levenssfeer van de betrokken netgebruikers. Zo zou er in de slimme meter of de systemen van de distributienetbeheerders gehackt kunnen worden of zou de data kunnen worden overgemaakt aan 3^e partijen zonder dat hiervoor een wettelijke basis bestaat of zonder toestemming van de netgebruiker.

Het is dus van belang dat de distributienetbeheerders deze gegevens beveiligen tegen inmenging van derden (dataveiligheid), maar ook ervoor zorgen dat deze data enkel en alleen gebruikt kan worden voor de doelen waarvoor deze data verzameld wordt⁶⁹ (privacy). Zo hebben de distributienetbeheerders reeds een veiligheidsconsulent⁷⁰ aangeduid die hierop moet toezien.

7.1. Overdracht van de data

Om de integriteit (in de juiste en oorspronkelijke vorm bewaren) en de vertrouwelijkheid van de data (inclusief meetgegevens) te garanderen moeten de meetgegevens en signalen die uitgewisseld worden, voldoen aan een aantal technische voorwaarden. Zo zullen de meetgegevens en signalen die

⁶⁷ Cfr. Artikel V.3.9.9. technische reglementen distributie

⁶⁸ Artikel 1, §1; Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens: "Voor de toepassing van deze wet wordt onder "persoonsgegevens" iedere informatie betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon verstaan, hierna "betrokkene" genoemd; als identificeerbaar wordt beschouwd een persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identificatienummer of van één of meer specifieke elementen die kenmerkend zijn voor zijn of haar fysieke, fysiologische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit."

⁶⁹ Dit op basis van wetgeving, contract of vrije toestemming van de betrokken netgebruiker

⁷⁰ Conform artikel 9 van het Decreet van 8 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer en het besluit van de Vlaamse regering van 15 mei 2009 betreffende de veiligheidsconsulenten, vermeld in artikel 9 van het decreet 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

uitgewisseld worden, onderworpen zijn aan een sterke controle zowel langs de “client” (meter) als de “server” kant.

Zo wordt er binnen het proefproject (test) van 50.000 meters, zowel langs de “client” als de “server” kant, gebruik gemaakt van versleuteling. De sleutels worden gebruikt om de hele ketting (“end to end”) tussen de meters, de slimme communicatiemodule en de link tussen communicatiemodule en de centrale systemen te beveiligen.

Er wordt ook een Security Operations Center (Trust Center) binnen de distributienetbeheerders opgericht dat zal instaan voor het bewaken van de veiligheid van deze nieuwe omgeving. Dit Trust Center zal instaan voor monitoring van de beveiliging, beheer van beveiligingsvoorvallen en het beheer van belangrijke cryptografische sleutels. De veiligheid wordt continu centraal opgevolgd vanuit het Trust Center.

Om zekerheid te verkrijgen over de beveiliging zullen de nieuwe veldcomponenten en de centrale systemen zowel individueel als over de hele ketting (“end-to-end”) grondig getest worden door gespecialiseerde beveiligingsfirma’s. De resultaten van deze testen worden dan als verbeteringen verwerkt.

Naast deze technische beveiligingen zullen de distributienetbeheerders ook binnen hun organisatie voldoende maatregelen nemen zodat ongeoorloofde toegang tot de data niet mogelijk is. De distributienetbeheerders nemen voldoende maatregelen om de toegangen te loggen (overzicht wie inlogt) en te monitoren (overzicht wie gegevens wijzigt). Indien er ongeoorloofde toegang tot deze gegevens vastgesteld wordt zullen zij voldoende acties ondernemen zodat de ongeoorloofde toegang meteen geblokkeerd wordt en waarbij deze ongeoorloofde toegang in de toekomst zich niet kan herhalen.

De beschikbare data binnen het proefproject zijn enkel toegankelijk voor de medewerkers die betrokken zijn bij het project. Andere (markt)partijen hebben geen toegang, tenzij de klant deze data zelf ter beschikking stelt.⁷¹ Zowel de distributienetbeheerders als de medewerkers betrokken bij het proefproject mogen deze data niet gebruiken voor andere doeleinden als voor het proefproject. Zo moeten de distributienetbeheerders voldoen aan de privacywetgeving en de relevante bepalingen uit de Vlaamse energieregeling. De medewerkers betrokken bij het proefproject hebben een confidentialiteitsclausule opgenomen in hun arbeidscontract moeten ondertekenen.

7.2. Opslag van de data

Het bepalen van de retentietermijnen (hoe lang de data bijgehouden wordt) maakt deel uit van het proefproject.

In het proefproject (50.000 meters) worden de data bewaard die gedurende het proefproject⁷² worden geregistreerd. In totaal worden deze meetgegevens drie jaar bewaard, waarna deze data vernietigd worden.⁷³ Op deze manier zullen de distributienetbeheerders kunnen inspelen op de wensen van de nieuwe Energie-efficiëntierichtlijn van Europa. Hierin wordt gesteld dat voor het verbruiksverleden, samengevoegde gegevens van de laatste drie jaar en gedetailleerde gegevens voor elke dag, week, maand en jaar beschikbaar moeten zijn.

De beschikbare data binnen het proefproject zijn enkel toegankelijk voor de netgebruiker zelf en voor de medewerkers die betrokken zijn bij het project. Andere (markt)partijen hebben geen toegang, tenzij de netgebruiker deze data zelf ter beschikking stelt.

⁷¹ Dus zijn vrije toestemming geeft aan deze partijen om die data te gebruiken.

⁷² Plaatsing oktober tot mei en daarna technische testen van minimaal 1 jaar.

⁷³ Uitzondering voor de gegevens die in de huidige marktprocessen worden gebruikt. Die blijven conform de marktafspraken langer dan drie jaar beschikbaar. Dit staat los van de slimme meter. Zie ook tabel bijlage I. Vooruitlopend op de omzetting van de Energie Efficiëntie richtlijn zullen ook in die gevallen waar er slimme meters zijn dag-, week-, maand- verbruiken bijgehouden moeten worden.

De netgebruiker heeft toegang tot zijn data. Dat kan via een beveiligde website, via ter beschikking gestelde rapporten of via de gebruikerspoort.

8. Invloed op marktprocessen

De marktprocessen (verhuis, energieleverancierswissel, afsluiting, vermogensbegrenzing,...) veranderen momenteel niet.⁷⁴ Er kunnen wel een aantal functionaliteiten in het proefproject gebruikt worden, deze zullen uitgetest en eventueel in dienst gesteld worden door het afstemmen met de netgebruiker:

- het in- en uitdienststellen vanop afstand (op een veilige manier)
- instellen van time of use (veranderen van tarieven) vanop afstand
- meetdata-uitlezingen van op afstand: voor elk marktproces dat een meterstand nodig heeft, zal een automatisch ingelezen meterstand gebruikt worden

Het in dienst of uit dienst stellen van de meter zal steeds gebeuren in overleg met de klant of volgens de regelgeving⁷⁵ en gebeurt tijdens de werkuren, tenzij op vraag van hulpdiensten en op initiatief van de netbeheerder (in het kader van (on)veiligheid).

Problemen met de meter zullen in principe eerst vastgesteld worden door de distributienetbeheerder, die dan de gepaste maatregelen zal nemen. Als de netgebruiker zelf een probleem vaststelt, dan kan hij hierover steeds de distributienetbeheerder contacteren die de nodige acties onderneemt om het probleem te verhelpen.

Als de regelgeving verandert (cfr. Energie-efficiëntierichtlijn) of mits toestemming van de netgebruiker zal de informatie gebruikt worden voor toekomstige slimme meter gerelateerde marktprocessen, die het algemeen belang op een kosten-efficiënte manier moeten ondersteunen (budgetmeterfunctie, Time of use,...). We denken hierbij aan de meer gedetailleerde verbruiksgegevens die door de databeheerder via de energieleveranciers (als SPoC) aan de netgebruikers of rechtstreeks aan de netgebruikers ter beschikking worden gesteld. Dit is niet opgenomen in de huidige testplanning omdat de omzetting van de richtlijn nog moet gebeuren. Deze opties worden wel open gelaten.

9. Vragen en opmerkingen

Voor vragen en opmerkingen kan u terecht bij uw distributienetbeheerder. Als de distributienetbeheerder u niet verder kan helpen of u ontevreden bent over het antwoord of de service kan u terecht bij VREG (www.vreg.be of via 1700, het gratis nummer van de Vlaamse overheid).

⁷⁴ Voor de meeste van deze processen zal een verandering een wijziging aan de wetgeving vereisen.

⁷⁵ Cfr. Artikel 6.1.2. van het Energiedecreet

Bijlage 1

	Finaliteit	Finaliteit	Finaliteit	Finaliteit	Finaliteit	
	Proces	Procestaak	Doel- of samenhangende doeleinden	Grondslag	Verantwoordelijke voor de verwerking	Verwerker
	netbeheerder Proces	Korte beschrijving van de procestaak waarbij klanteninformatie gebruikt wordt	Korte beschrijving van het doel van deze procestaak	Grondslag voor de verwerking: Toestemming / overeenkomst / gereguleerd / vitaal belang / openbaar belang	Partij die in het kader van de wet privacy als verantwoordelijke moet worden aangeduid	Partij die in het kader van de wet privacy als verwerker moet worden aangeduid
1	Installatie slimme meter	Installeren nieuwe modems voor communicatie t.b.v. slimme meters	Beschikbaar stellen datacommunicatiemedium bij meter	Gereguleerd / Aansluitingsreglement -voorwaarden /openbaar belang	netbeheerder	Telecomprovider
2	Installatie slimme meter	Beschikbaar maken van bestaande klantmodems voor communicatie t.b.v. slimme meters	Beschikbaar stellen datacommunicatiemedium bij meter	Toestemming	netbeheerder	Telecomprovider
3	Installatie slimme meter	Installeren van een slimme meter(s) (E, G, ..) bij de aansluiting, aansluiten op communicatiemedium	Correct geïnstalleerde slimme meter om data-uitwisseling mogelijk te maken	Gereguleerd / Aansluitingsreglement -voorwaarden /openbaar belang	netbeheerder	netbeheerder
4	Uitwisseling master data	Meter in systeem brengen	Inbrengen meterinfo in systemen	Gereguleerd / Aansluitingsreglement -voorwaarden / openbaar belang	netbeheerder	netbeheerder
6	Uitwisseling master data	Samenbrengen van meterdata en masterdata	Beschikbaarheid meterinfo en masterdata in systemen	Gereguleerd / Aansluitingsreglement -voorwaarden / openbaar belang	netbeheerder	netbeheerder
7	Uitwisseling master data	Dataopslag	Bijhouden van meterinfo en masterdata	Gereguleerd / Aansluitingsreglement -voorwaarden / openbaar belang	netbeheerder	netbeheerder

8	Uitwisseling master data	Verdelen van data	Ter beschikking stellen meter data via marktprocessen	Gereguleerd / Aansluitingsreglement -voorwaarden / openbaar belang	netbeheerder	netbeheerder
9	Monitoring correcte werking meters	Registreren van storingen en het oplossen daarvan	Kwaliteitsbeheer meetdata	Gereguleerd / Aansluitingsreglement -voorwaarden	netbeheerder	netbeheerder
10	Remote processen	Firmware upgrade	Kwaliteitsverbetering meetinstallatie	Gereguleerd / Aansluitingsreglement -voorwaarden / openbaar belang	netbeheerder	netbeheerder
11	Bewaking Power Quality	Analyseren incidenten, klantmeldingen	Oplossen incidenten en klantmeldingen	Toestemming	netbeheerder	netbeheerder
12	Bewaking Power Quality	Monitoren van de toestand van het net	Betrouwbaar netwerk	Gereguleerd	netbeheerder	netbeheerder
13	Informatievoorziening aan VREG en andere rechthebbenden	Verzamelen van gegevens ten behoeve van rapportage aan o.m. VREG	Informatievoorziening	Gereguleerd	netbeheerder	Regulator/Beleid/Studie
14	Meter Operations	Uitlezen van meters	Beschikbaarheid van meetdata	Gereguleerd	netbeheerder	netbeheerder
15	Meter Operations	inlezen en valideren van data	Beschikbaarheid van gevalideerde meetdata	Gereguleerd	netbeheerder	netbeheerder
16	Meter Operations	samenbrengen van data	Beschikbaarheid van geaggregeerde, gevalideerde meetdata	Gereguleerd	netbeheerder	meetbedrijf
17	Meter Operations	dataopslag	Bijhouden van meetdata	Gereguleerd	netbeheerder	meetbedrijf
18	Meter Operations	verdelen van data	Ter beschikking stellen van gevalideerde meetdata	Gereguleerd	netbeheerder	meetbedrijf
19	Info voor marktprocessen naar leveranciers	Informereren energieleverancier over aanwezigheid slimme meter ten behoeve van meteropname	Faciliteren van de automatische meteruitlezing op verzoek van de energieleverancier	Gereguleerd	netbeheerder	meetbedrijf

20	Energiediensten	Ter beschikking stellen verbruiksprofielen	Rationeel energieverbruik door de klant	markt	netbeheerder	netbeheerder
21	Remote processen	Tariefwissel enkeltarief naar dubbel tarief en vice versa	juiste meteradministratie	netbeheerder	Energieleverancier	netbeheerder/meetbedrijf
22	Connectiviteitsanalyse en minimaliseren ongemeten verbruik	verschilanalyses op meting cabines en/of puntsgerichte analyses, en geaggreerd verbruik aansluitingen en productiepunten	Optimalisatie netgebruik en minimaliseren ongemeten verbruik	Gereguleerd	netbeheerder	netbeheerder
23	Remote processen	Budgetmeterfunctionaliteiten – klepsluiting en disconnector	Aansturing in kader prepaymenttesten	netbeheerder - ODV	netbeheerder	netbeheerder
24	Remote processen	Budgetmeterfunctionaliteiten – prepayment modus activeren/desactiveren	Aansturing in kader prepaymenttesten	netbeheerder - ODV	netbeheerder	netbeheerder
25	Kredietberekening	Verbruiksgegevens verrekening ter bepaling krediet	Individuele kredietberekening	Gereguleerd - ODV	netbeheerder	netbeheerder
26	Communicatie krediet	Communiceren van het berekende krediet	Ter beschikking stellen informatie aan de DNG	netbeheerder - ODV	netbeheerder	netbeheerder
27	Stroombegrenzing (load limitation)	Individuele stroombegrenzing	Aansturing in kader stroombegrenzing	Netbeheerder- ODV	netbeheerder	netbeheerder

Proportionaliteit	Proportionaliteit	Veiligheid	Veiligheid	Veiligheid	Veiligheid
Relevante klantgegevens(s)	Bewaartermijn	Toegangsfrequentie / beschikbaarheid	Graad van anonimiteit (klantgegevens)	Beschrijving van de veiligheidsmaatregelen	Categorieën van ontvangers
Opsomming van de benodigde informatie elementen met relatie tot de klant, welke in de procestaak worden gebruikt	Hoe lang worden de klantgerelateerde informatie elementen in het master systeem bewaard (per klantgegevens)	Hoe dikwijls worden de klantgerelateerde informatie elementen geconsulteerd in het proces (per klantgegevens): eenmalig, < 1/jaar, 1/jaar, 1/maand, 1/dag, meermaals/dag	Mate waarin de klantgerelateerde informatie elementen een persoonlijk karakter vertonen (per klantgegevens); mogelijke waarden: individueel, anoniem, geaggregeerd	Welke methoden/middelen worden ingezet om de toegang/verstaanbaarheid van de klantgerelateerde informatie elementen af te schermen voor oneigenlijk gebruik (per klantgegevens)	Welke partijen ontvangen de gegevens, conform de definitie van de privacy wetgeving
1 Adres, Woonplaats	Uitrolfase Proef	Eenmalig bij dossiercreatie	Individueel	Toegang beperkt tot medewerkers project	Netbeheerder
2 Adres, Woonplaats	Uitrolfase Proef	Eenmalig bij dossiercreatie	Individueel	Toegang beperkt tot medewerkers project	Netbeheerder
3 Naam, Adres, Woonplaats Technische en administratieve gegevens bestaande en te realiseren meetinstallatie	Duur tussen werkorder aanmaak en afmelding werkzaamheden	Eenmalig bij dossiercreatie	Individueel	Uitsluitend de voor de werkzaamheden benodigde info uit SAP aan de medewerkers op een Mobile/laptop ter beschikking gesteld	Netbeheerder
4 Gegevens meter	Duur tussen werkorder aanmaak en afmelding werkzaamheden	Eenmalig bij dossiercreatie	Anoniem	Toegang beperkt tot medewerkers project	Netbeheerder
6 Technische en administratieve gegevens meetinstallatie	Aansluitregister/Toegangsregister	Bij marktprocessen	Individueel	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder
7 Technische en administratieve gegevens meetinstallatie	Aansluitregister/Toegangsregister	Bij marktprocessen	Individueel	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder

8	Technische en administratieve gegevens meetinstallatie	Bij uitvoering marktprocessen	Bij marktprocessen	Individueel	informatie wordt verzonden via gereguleerde marktprocessen aan verifieerbare partij	Netbeheerder
9	Meternummer / eancode Technische en administratieve gegevens bestaande meetinstallatie Inhoud meetregisters (indexen) Inhoud profielregisters Inhoud technische en statusregisters	5 jaar voor storingsstatistieken	Eenmalig bij Storing	Individueel	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder
10	Technische gegevens slimme meetinstallatie	n.v.t.	Eenmalig bij upgrade	Anoniem	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder
11	Meternummer / eancode Technische en administratieve gegevens bestaande meetinstallatie Inhoud meetregisters (indexen) Inhoud profielregisters Inhoud technische en statusregisters	5 jaar na afhandeling incident	Eenmalig bij Storing	Individueel	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder

12	Inhoud meetregisters (indexen) Inhoud profielregisters Inhoud technische en statusregisters	5 jaar	Eenmalig bij overschreiding grenswaarden	Anoniem, Geaggregeerd	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder
13	Inhoud technische en statusregisters	n.v.t.	< 1/jaar	Anoniem		Netbeheerder
14	Inhoud meetregisters (indexen) Inhoud profielregisters	Duur van de proef	1/dag	Anoniem	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder
15	Gevalideerde verbruiken Gevalideerde profielen	Duur van de proef	1/dag	Anoniem	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder
16	Gevalideerde verbruiken Gevalideerde profielen	Duur van de proef	1/maand	Anoniem, geaggregeerd	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder
17	Gevalideerde verbruiken Gevalideerde profielen	Duur van de proef	zo lang als nodig voor processen - niet langer	Anoniem	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder
18	Gevalideerde verbruiken	Duur van de proef	1/jaar of bij metervervanging of energieleverancierswissel	Anoniem	Toegang beperkt tot medewerkers	Energieleverancier
19	Eancode Indicatie "slimme ean"	n.v.t.	bij nieuwe punten en veranderingen	Anoniem	informatie wordt verzonden via gereguleerde marktprocessen aan verifieerbare partij	Energieleverancier
20	Eancode, Gevalideerde profielen	13 maanden	Continue via Webinterface	Individueel	Login door klant	Klant

21	EANCODE Gewenst tarief (Adres, Woonplaats)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Verzoek wordt ingediend via gereguleerde marktprocessen door verifieerbare partij	Energieleverancier
22	Meternummer / eancode Technische en administratieve gegevens bestaande meetinstallatie Inhoud meetregisters (indexen) Inhoud profielregisters Inhoud technische en statusregisters	5 jaar	1/jaar	Anoniem, geaggregeerd	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder
23	Meternummer / eancode Technische en administratieve gegevens bestaande meetinstallatie	Status meetinrichting wordt continue bijgehouden	n.v.t.	individueel	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder
24	Meternummer / eancode Technische en administratieve gegevens bestaande meetinstallatie	Status meetinrichting wordt continue bijgehouden	n.v.t.	individueel	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder

25	Gevalideerde verbruiken	5 jaar	Dagelijks	individueel	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder
26	Communiceren van het berekende krediet	Duur van de proef	Dagelijks	Individueel	Toegang beperkt tot medewerkers	klant
27	Meternummer / eancode Technische en administratieve gegevens bestaande meetinstallatie	Status meetinrichting wordt continue bijgehouden	n.v.t.	individueel	Toegang beperkt tot medewerkers	Netbeheerder